

Riigikaitseliste ametikohtade vajadus Tartu vaates

Jüri Mölder, Tartu linnasekretär

Evelin Uibokand, Tartu LV kriisikoordinaator

Siseministeerium, 12. november 2024

Kehtiv õigusruum ja laiapindne riigikaitse

- KOKS § 6 lõige 1 ja 2 – KOV põhiülesanded
 - (2¹) Kõrgendatud kaitsevalmiduse, sõjaseisukorra, mobilisatsiooni ja demobilisatsiooni ajal korraldab omavalitsusüksus lisaks käesoleva paragrahvi 1. ja 2. lõikes sätestatud (*toim. KOV tavapäraseid ülesanded*) ülesannetele sõjategevuses kannatada saanud isikute ja sõjaväelise auastmega sõjaaja ametikoha ülesandeid täitma asunud isikute perekondade sotsiaalhoolekannet ning aitab kaasa isikute evakueerimisele ja evakueeritute majutamisele, toitlustamisele ning arstiabi andmisele.
- Laiapindse riigikaitse arengukava ütleb, et „**Riigi toimepidevus ja tsiviilsektori toetus sõjalisele riigikaitsele on riigikaitse laia käsituse üks keskseid alustalasid.** /---/ (lk 17)
- Kuivõrd kõik KOV-le seadusega pandud ülesanded laia riigikaitsekäsitluse mõttes on riigikaitset toetavad, et elu Eestis saaks jätkuda, siis on kõik KOV ülesanded riigikaitse iseloomuga.
- **Tagamaks riigikaitse laiapindset elluviimist** peab KOV täitma võimalikult suurt osa KOKS §-st 6 tulenevaid ülesannetest edasi ka mistahes kriisi korral, sh kõrgendatud kaitsevalmiduse, sõjaseisukorra, mobilisatsiooni või demobilisatsiooni ajal.

Vaade tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse eelnõule

- Paneb KOV-le 12 püsivat kriisiülesannet.
- Riigikantselei on kaardistanud tsiviilkriisi ja riigikaitse seaduse juurde kehtiva õigusruumi puudused (lk 2), kus on toodud, et **KOVid peavad kriiside ajal täitma kõiki oma ülesandeid, kuid puudub prioritseerimise võimalus.**
- Eelnõu fookus on teenuste nimetamisel ja teenuseid osutavatel asutustel, aga mitte teenuste osutamiseks vajalike inimeste tagamisel.
- Oluline, et riik määraks teenustasemed püsivatele kriisiülesannetele (riigikaitse kriisi korral). Eriti puudutab see sotsiaal- ja haridusteenuste kättesaadavuse tagamist.
 - Vaja on **kokkulepet minimaalses vajalikus teenustasemes mistahes kriisiolukorras.**
- Kuna kohustuslikud teenused tulenevad seadustest, siis peab kriisiolukorrale vastava teenustaseme sõnastama riik seadusega.

ETOde riigikaitseelised ametikohad

- **KOV korraldab kolme elutähtsa teenuse osutamist**, st on lõppvastutaja teenuse toimepidevuse tagamisel ning see kehtib ka enne ulatuslikku evakuatsiooni riigikaitseelise kriisi korral.
- **Elutähtsa teenuse osutajal on võimalik määrata riigikaitseelised ametikohad vastavalt VV määrusele** 09.08.2018 nr 73 „Elutähtsa teenuse osutaja juures täiendavate riigikaitseelise töökohustusega töökohtade määramise tingimused ja arvestuse pidamise kord“.
 - ETO kaardistab oma **teenuse osutamiseks kriitilised teenused ja ressursid** ning määrab nende osutamiseks **vältimatult vajalikud ametikohad**, mis on riigikaitseelised ametikohad.
 - Riigikaitseeliste ametikohtade määr Tartu ETOdel ulatub 60-100%.

Riigi ametiasutuste ja hallatavate asutuste riigikaitseliste ametikohtade määra mõned näited

- **Siseministeerium:** kuni 70%
 - **Siseministeeriumi infotehnoloogia ja arenduskeskus:** kuni 75%
- **Terviseamet:** kuni 46%
 - **Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus:** kuni 30%
- **Sotsiaalkindlustusamet:** kuni 30%
- **Rahandusministeeriumi Infotehnoloogiakeskus:** kuni 55%
- **Kohaliku omavalitsuse üksus:** 1 ametikoht

KOV riigikaitseliste ametikohtade vajadus (1)

- Riigikaitseliste ametikohtade vajadus on ilmnunud mitmetel kriisiõppustel.
 - KOV riigikaitseliste ametikohtade määramise vajaduse tõid välja Tartu linna õppuse Ateena 2024 vaatajad Riigikogust, Siseministeeriumist, Kaitseväge peastaabist, Päästeametist, PPA-st ja KL Lõuna MKR-st.
- Õppustel kaardistatud riigikaitseliste ametikohtade vajadus Tartu linnas on **kuni 60% teenistuskohadest**, selleks et säilitada võimekus teenuseid mistahes kriisiolukorras osutada.

KOV riigikaitseliste ametikohtade vajadus (2)

- **Et kohaliku omavalitsuse üksustel säiliks tegevusvõimekus ühiskonna toimepidevuse tagamisel riigikaitseliste kriisi korral.**
 - Nii elutähtsate teenuste korraldamiseks kui seadusega pandud ülesannete täitmiseks ülesannete jäävuse põhimõttel.
 - KOV ülesannete täitmine toetab otseselt kaitseväge tegevust.
 - Et vältimatult vajalikel töökohtadel olevaid töötajaid ei võeta riigikaitseliste kriisi korral esmajoonelise kaitseväge kohuslaste hulka.
- **Selleks on vaja:**
 - Riigi poolt määrata püsivate kriisiülesannete / riigikaitseülesannete teenustasemed.
 - Määrata mõistlik ja piisav määr (%) KOV teenistuskohadest riigikaitselisteks ametikohtadeks.
 - KOV-l kaardistada püsivate kriisiülesannete / riigikaitseülesannete tagamiseks vältimatult vajalikud töökohad ette nähtud määra raames.
 - Luua riskianalüüsi koostamise keskkonnas SITIKAS võimalus analüüsida teenuste mahtu ning määrata kriitiliselt oluliste teenuste osutamiseks vältimatult vajalikud ametikohad sõjalises kriisis.
- Riikaitse Arengukava 2022-2031 (lk 18): **Ajakohastame riigikaitseliste ameti-ja töökohtade raamistikku**

Täname tähelepanu eest!